

SOVON Bijzondere Soorten Project

Niet-broedvogels 1991

A. Steenwoorden

In De Strandloper van juni 1991 heb ik het een en ander geschreven over SOVON, de Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek Nederland.

In dat artikel heb ik geprobeerd een overzicht te geven van alle projecten die door SOVON zijn opgezet.

Eén van deze projecten is het Bijzondere Soorten Project niet-broedvogels (BSP-nb).

Het doel van dit project is het vaststellen en het volgen van de aantalsontwikkelingen van 58 verschillende, voor Nederland schaarse en zeldzame niet-broedvogelsoorten.

Vanuit heel Nederland worden waarnemingen van de desbetreffende 58 vogelsoorten doorgegeven aan SOVON. Ook onze vereniging doet aan dit Bijzondere Soorten Project mee. Elke vier maanden, als de Strandloper uitkomt, wordt de waarnemingenubriek nagelopen en de waarnemingen eruit gehaald die betrekking hebben op één van de 58 soorten. Deze waarnemingen worden dan ingevuld op een speciaal formulier, en opgestuurd naar SOVON.

De 58 vogelsoorten, die opgenomen zijn in dit project, zijn na overleg met de DBA, Dutch Birding Association door SOVON vastgesteld. Het gaat hierbij vooral om soorten die bij gewone tellingen niet of nauwelijks gezien worden en die ook weer niet zo zeldzaam zijn dat ze bij de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) gemeld worden.

In het SOVON Bijzondere Soorten Project niet-broedvogels zijn de volgende vogelsoorten opgenomen. Van de soorten die onderstreept zijn, dient een beschrijving te worden meegestuurd, Indien deze soorten door u worden waargenomen, dan gaarne meteen een beschrijving van de waarneming erbij voegen, als de waarneming opgestuurd wordt voor in De Strandloper.

Ijsduiker	<u>Roodpootvalk</u>	Ijsvogel
<u>Kuifaalscholver</u>	Smelleken	Hop
Kwak	Slechtvalk	Draaihals
<u>Kleine Zilverreiger</u>	Kraanvogel	Strandleeuwerik
Grote Zilverreiger	Steltkluut	<u>Grote Pieper</u>
Zwarte Ooievaar	Morinelplevier	Duinpieper
Ooievaar	Temmincks Strandloper	Rouwkwikstaart
Sneeuwgangs	<u>Grauwe Franjepoot</u>	Buidelmees
Witbuikrotgans	<u>Rosse Franjepoot</u>	Pestvogel
Roodhalsgans	<u>Middelste Jager</u>	Waterspreeuw
Dwerggans	Zwartkopmeeuw	Bladkoning
Casarca	<u>Vorkstaartmeeuw</u>	Kleine Vliegenvanger
Krooneend	Grote Burgemeester	Grauwe Klauwier
<u>Witoogeend</u>	<u>Geelpootmeeuw</u>	Klapekster
<u>Zwarte Wouw</u>	Reuzenstern	Notekraker
Rode Wouw	Witvleugelstern	Raaf
Zeearend	Kleine Alk	Europese Kanarie
<u>Grauwe Kiekendief</u>	<u>Papegaaiduiker</u>	Ijsgors
Visarend	Velduil	Sneeuwgorst
Ortolaan		

Omdat twee van deze soorten nogal eens bij ons in de omgeving worden waargenomen, n.l. Middelste Jager en Geelpootmeeuw, dient daarvan geen beschrijving te worden ingeleverd.

In Noordwijk en omgeving hebben wij in drie jaar, 1989, 1990 en 1991, 35 van de 58 soorten waargenomen. In heel Nederland zijn vanaf 1989 tot 1 juni 1991 ongeveer 17.000 waarnemingen gedaan. Het gaat hierbij dan om ongeveer 60.000 exemplaren, verdeeld over de 58 soorten.

Hieronder een overzicht van de door ons waargenomen soorten met daarbij de aantallen per jaar en in de laatste kolom het gemiddelde aantal dat in Nederland is waargenomen in de jaren 1989 en 1990.

Soort	Gemiddeld in Nederland			
	Jaar en Aantal			1989-1990
	1989	1990	1991	
Kuifaalscholver	-	1	-	59
Ooievaar	2	12	1	695
Krooneend	-	1	-	215
Zwarte Wouw	3	2	1	147
Rode Wouw	1	-	3	199
Grauwe Kiekendief	-	1	-	87
Visarend	3	3	2	319
Roodpootvalk	4	1	-	157
Smelleken	14	19	14	774
Slechtvalk	3	2	1	549
Kraanvogel	1	-	-	6548
Morinelplevier	1	-	2	93
Temmincks Strandloper	-	-	1	368

Grauwe Franjepoot	-	-	1	55
Rosse Franjepoot	-	1	-	32
Middelste Jager	1	21	8	149
Zwartkopmeeuw	3	4	6	423
Vorkstaartmeeuw	-	1	4	55
Grote Burgemeester	3	3	-	44
Geelpootmeeuw	5	11	10	274
Reuzenstern	-	1	-	179
Witvleugelstern	-	1	-	71
Kleine Alk	-	250	5	1965
Papegaaiduiker	-	5	-	60
Velduil	-	4	3	550
Ijsvogel	3	9	6	1100
Duinpieper	-	1	-	80
Rouwkwikstaart	1	12	15	307
Pestvogel	1	2	1	781
Grauwe Klauwier	-	1	-	56
Klapekster	1	2	1	481
Notenkraaker	-	-	2	6
Europese Kanarie	3	-	-	125
Ijsgors	6	19	2	1143
Sneeuwgors	6	-	2	5665

Omdat bij SOVON alle waarnemingen in het bestand worden opgenomen, is het mogelijk dat de getallen in de laatste kolom een vertekend beeld geven. Het aantal exemplaren dat in werkelijkheid waargenomen is zal dan waarschijnlijk ook veel lager liggen. Dit in tegenstelling tot de waarnemingen die gedaan zijn door onze vereniging. Hier zitten geen dubbele meldingen bij.

De Amerikaanse zwaardschede

W.J. Kuiper

Als u regelmatig het strand bezoekt zult u ongetwijfeld weleens grote aantallen "mesheften" opgemerkt hebben. De tot ongeveer 15 cm lange schelpen liggen soms met vele duizenden exemplaren op het strand. De meeste zijn leeg, wanneer ze net aanspoelen zijn er echter ook wel levende dieren bij. Deze zijn soms goed te herkennen doordat ze zich half ingegraven hebben of hier toe pogingen doen.

Vergeleken met "vroeger" zijn de grote aantallen die tegenwoordig regelmatig aanspoelen opvallend. Mesheften en zwaardscheden zijn altijd bekende schelpen van het strand geweest. Van oudsher komen de volgende soorten in Nederland voor:

Messchede (*Solen marginatus*)

Leeft in dieper water. Zeldzaam op het Hollandse strand, minder zeldzaam in Zeeland en de Waddeneilanden. Meestal met een fossiel uiterlijk.

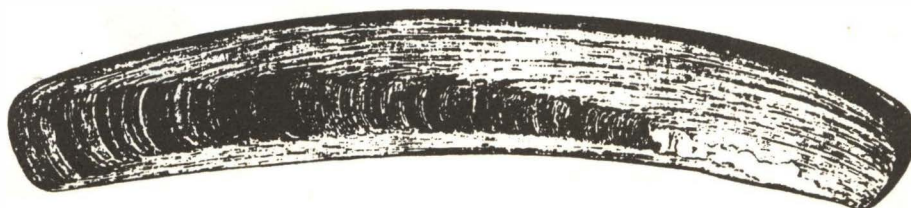

Fig. 1 Amerikaanse Zwaardschede